

Översikt av EPSU:s centrala verksamhet, prioriterade frågor och resultat inom (personliga) sociala tjänster (2010-2012)

EPSU:S ARBETSGRUPP OM SOCIALA TJÄNSTER

EPSU har en **arbetsgrupp om sociala tjänster**. De senaste tre mötena ägde rum 15 september 2011 (<http://www.epsu.org/a/7761>), 29 mars 2012 (<http://www.epsu.org/a/8208>) och 24 oktober 2012 (<http://www.epsu.org/a/8209>). Båda mötena 2012 hölls i samband med fasta kommittén Sociala tjänster och sjukvårdsfrågor. Arbetsgruppen för samman **kollegor från sociala tjänster och sjukvård samt från kommunal och regional förvaltning**. Gruppen har **två syften**: för det första att informera medlemsförbund om viktiga händelser och initiativ på EU nivå, bl.a. rättsliga, politiska och kvalitetsramar för sociala tjänster, och att arbeta med gemensamma ställningstaganden för att påverka den politiska utvecklingen på EU nivå. För det andra är gruppen en plattform för ett ömsesidigt utbyte mellan EPSU:s medlemsförbund och sekretariatet om angelägna nationella diskussioner, lagstiftningsändringar, fackliga framgångar och bekymmer inom området personliga sociala tjänster.

ÄLDREOMSORG

I oktober 2010 träffades kollegor från båda branscher vid ett **seminarium om äldreomsorg**, främst i syfte att diskutera och bedöma resultatet av en studie EPSU beställt, som getts ut i **rapporten "Care Services for Older People in Europe - Challenges for Labour (Äldreomsorg i Europa - en utmaning för arbetstagare)"** (<http://www.epsu.org/a/7431>). I rapporten finns ett antal rekommendationer och uppmaningar till EU att med bågge händer ta tag i utmaningen och skapa trygg sysselsättning av god kvalitet inom äldreomsorg.

UTBUD OCH EFTERFRÅGAN AV GRÄNSÖVERSKRIDANDE VÅRD OCH ÄLDREOMSORG

Mötet i september 2011 avhandlade uppföljningen av **direktiv 2010/24/EU om tillämpningen av patienträttigheter vid gränsöverskridande hälso- och sjukvård** som EPSU i mars 2011 behandlat i ett ställningstagande (<http://www.epsu.org/a/7308>).

RÄTTSLIG, POLITISK OCH KVALITETSRAM FÖR SOCIALA TJÄNSTER AV ALLMÄNT INTRESSE (SOCIAL SERVICES OF GENERAL INTEREST - SSGI)

Det andra stora temat var **framsteg och initiativ på EU nivå beträffande den rättsliga, politiska och kvalitetsramen för sociala tjänster av allmänt intresse (social services of general interest - SSGI) samt Europaparlamentets rapport om SSGI**. I detta ingick ett första meningsutbyte om frågan om social dialog inom sociala tjänster. Deltagarna diskuterade EPSU:s ställningstaganden och krav med hänsyn till dessa EU-initiativ (<http://www.epsu.org/a/7452>). EPSU kräver i denna handling ett **handlingsprogram för EU om långsiktig vård och äldreomsorg**, med hjälp av realistiska mål som ska förbättra kvaliteten på tjänster och jobb, till stöd för kommunala och regionala myndigheters verksamhet. EPSU erinrar om vikten och värdet av anständiga, stabila arbetsvillkor och yrkesutbildning vid utarbetande och genomdrivande av politik som ska säkra och förbättra SSGI:s kvalitet, slagkraft och effektivitet. När den frivilliga europeiska kvalitetsramen för SSGI verkställs och vidareutvecklas behövs tydligare hänvisningar till arbetstagar rättigheter, mer intensiv tonvikt på bättre arbetsvillkor och löner i en bransch som starkt domineras av kvinnor. Det fordras satsningar på att minska löneskillnader mellan kvinnor och män.

PRIVATISERING OCH MARKNADSORIENTERING AV SOCIAL OMSORG: ÄKTA ERFARENHETER – ETT EXEMPEL AV MÅNGA FRÅN STORBRIANNIEN

Den 22 mars tog mötet upp de flesta frågor som nämnts ovan. Vi lade till **meningsbyten om nationella erfarenheter av utmaningar och misslyckanden beträffande privatisering och delegering av SSGI**. Vi tog, med utgång från det arbete som kollegorna på GMB, Storbritannien utfört, en titt på **socialomsorgsmarknaden i Storbritannien**. En sammanfattande analys av de negativa och katastrofala konsekvenserna av privatisering och det speciella finansieringssystemet finns med i mötesprotokollet (på <http://www.epsu.org/a/8209>). Samma arbete har också utförts om andra länder och kopplats till forskning om privatisering av vård- och omsorgstjänster och -system i och utanför Europa.

SOCIAL DIALOG, AVTALSFÖRHANDLINGAR OCH KOLLEKTIVAVTAL INOM SOCIALA TJÄNSTER

Under 2012 medverkade EPSU i projektet **“Promoting employers’ social services organisations in social dialogue (Att främja social dialog för arbetsgivarorganisationer inom sociala tjänster)” (PESSIS)** (<http://www.epsu.org/a/9070>).

- PESSIS startades som **en kartläggningsövning av strukturen på och resultaten av social dialog inom sociala tjänster** i 11 medlemsstater (Österrike, Belgien, Finland, Frankrike, Tyskland, Grekland, Irland, Nederländerna, Slovenien, Spanien, Storbritannien/Skottland). Flera av EPSU:s medlemsförbund deltog i undersökningen och kommenterade de nationella rapporterna.
- Projektet utforskade också vad det fanns för möjligheter och förutsättningar att införliva branschen sociala tjänster, socialomsorg och socialarbete (NACE 87 och 88) i europeisk branschvis social dialog i ett medelsiktigt perspektiv (med hänsyn till existerande struktur/er som ännu inte upprättats).
- Projektet presenterades och diskuterades vid de tre möten som arbetsgruppen sociala tjänster höll under 2011 och 2012. De viktigaste resultaten av PESSIS presenterades och debatterades vid mötet den 12 september 2012 och vid fasta kommittén LRG den 16 oktober 2012, såväl som vid ett möte med CEMR den 5 december 2012
- Hittills har EPSU inte fattat ett formellt beslut vad gäller sitt ställningstagande om arbetsgivarnas i den social eller ideella ekonomin målsättning, dvs. att låta den europeiska branschvisa sociala dialogen omfatta personliga sociala tjänster. Några av EPSU:s medlemsförbund tycker att den ska vara del av LRG-kommittén, medan andra förbund vill låta frågan bero för närvarande. De tycker att förfarandet är relativt nytt och eftersom EPSU och dess medlemmar måste få se hur de ideella arbetsgivarna skulle bygga upp sina egna strukturer (i många medlemsstater och på EU nivå) och om så krävs även stöda detta, samt att därefter fatta vidare beslut.

Nästa möte med arbetsgruppen sociala tjänster äger rum den 13 mars 2013 (<http://www.epsu.org/a/9089>). Troligen kommer mötet **bedöma resultatet av PESSIS projektet** och att **EPSU:s medlemsförbund beslutar om eventuella nästa steg i förfarandet för att socialtjänstbranschen omfattas av EU:s branschvisa sociala dialog**.

- Kollegor från medlemsförbund ska utforska strukturer, praxis och erfarenheter, med både goda och dåliga exempel, i EPSU-förbund med avtalsförhandlingar och kollektivavtal inom sociala tjänster (särskilt äldreomsorg, barnomsorg, tjänster för personer med funktionsnedsättningar, skyddade verkstäder) i olika EU medlemsstater, både inom kommunal- och regional förvaltning, och sjukvård och sociala tjänster.
- Deltagarna granskar landrapporter och rapporten över alla länder, som utarbetas under PESSIS projektet (alla publikationer finns på <http://www.epsu.org/a/9070>).
- De diskuterar eventuella första steg att på medelsikt införliva sociala tjänster i branschvis social dialog på EU nivå, åtminstone de tjänster som utförs antingen av kommunala eller regionala förvaltningar eller av ideella organisationer som hör till den sociala ekonomin.

- Om flertalet deltagare enas om att arbeta vidare med detta börjar vi identifiera frågor som kan tas upp i social dialog på EU nivå, under förutsättning att det finns en lämplig struktur som stöds av EPSU:s medlemsförbund.
- Vi ska också studera möjligheter att utarbeta ett ställningstagande för EPSU.

ÄLDREOMSORG (FORTSÄTTNING), BARNOMSORG, TJÄNSTER FÖR PERSONER MED FUNKTIONSNEDSÄTTNINGAR (INKLUSIVE SKYDDADE VERKSTÄDER)

Den 24 och 25 september 2013 planeras ett **gemensamt ETUI/EPSU seminarium om sociala tjänster**, troligen i Sofia. Seminariet inriktas på **äldreomsorg, barnomsorg, tjänster för personer med funktionsnedsättningar (inklusive skyddade verkstäder)**, då dessa delar av branschen har största antalet arbetstagare och tillväxtpotentialen för sysselsättning är högst. De här tjänsterna har heller inte undgått de senaste tidernas budgetnedskärningar, men man räknar med att efterfrågan kommer att öka och trenden därmed vänder inom en snar framtid. Syftet med seminariet är att ge utrymme och tillfälle för våra medlemsförbund att tala med varandra om vikten och konsekvenserna av huvudtendenserna inom området (personliga) sociala tjänster i hela EU och Europa på löner och arbetsvillkor, arbetsmiljö, utbildning, rekrytering och behållning av personal, gränsöverskridande rörlighet och migration. Dessa tendenser ska ses mot bakgrund av en ökande marknadsorientering (= tjänster delegeras till privata ideella eller vinstdrivande utförare, outsourcing av bisysslor) och privatisering, såväl som mer utbredd offentlig upphandling och tjänstekoncessioner som metod för utförande av tjänster. Bättre tillgång till utbildning, kompetensutveckling och investering i yrkeskvalifikationer och framför allt kvaliteten på tjänsterna och arbets- och sysselsättningsvillkor (s.k. bra arbete) är centrala målsättningar ur fackets synvinkel.

EPSU ska, som förberedelse för seminariet **uppdatera/ta tag i en tidigare studie om barnomsorg** (den beställdes 2010, men har ännu inte getts ut), med inriktning på arbetsvillkor, utbildning och kvalifikationer, och genusperspektivet för tjänster barn under eller omkring skolålder (dagis, dagmamma, kindergården, förskola, fritis).

MULTINATIONELLA FÖRETAG INOM SJUKVÅRD OCH SOCIALOMSORG + GENUSDIMENSION + EUROPEISKA FÖRETAGSRÅD + PERSONLIGA OCH HUSHÅLLSTJÄNSTER

Följande frågor har också behandlats, men nämns inte ovan:

- EPSU har genom diverse projekt och studier granskat **multinationella företags roll inom sjukvård och socialomsorg** och huruvida de har rätt **att bilda europeiska företagsråd inom dessa områden** (se lista nedan över rapporter och studier).
- EPSU:s jämställdhetskommitté prioriterar analyser och politisk verksamhet i syfte att **minska löneskillnader mellan kvinnor och män inom sjukvård och sociala tjänster** och samma gäller EPSU:s arbete om avtalsförhandlingar.
- **Personliga och hushållstjänster** anses av EPSU att till stor del falla inom ansvarsområdet sjukvård och sociala tjänster. Vi har besvarat ett samråd från EU-kommissionen (juli 2012, <http://www.epsu.org/a/8908>, se nedan), med ett gemensamt bidrag från EPSU och EFS. Ämnet presenterades och diskuterades vid EPSU:s styrelsemöte i november 2012 och vid arbetsgruppen sociala tjänsters möte i oktober 2012, och följs för närvarande upp. Arbetet om sociala tjänster av allmänt intresse och personliga och hushållstjänster kommer att användas av EPSU med avsikt att utarbeta ett meddelande om äldreomsorg, som väntas under första halvåret 2013.

RAPPORTER OCH STUDIER

Listan ger en översikt av urvalet spörsmål och perspektiv som omfattas av EPSU:s senaste arbete om sociala tjänster, vilka **rapporter som beställts och studier som getts ut**.

- Rapporten "Pay and the gender wage gap in health and social care (inkomster och skillnader mellan kvinnors och mäns löner i hälsovård och socialomsorg)" (February 2010): <http://www.epsu.org/a/6271>
- Studie om barnomsorg (2010; ännu inte utgiven)
- Report on European healthcare services, multinational companies and a European healthcare market (rapport om hälsovård i Europa, multinationella företag och en hälsovårdsmarknad i Europa) (September 2010): <http://www.epsu.org/a/6836>
- Rapporten "Care Services for Older People in Europe - Challenges for Labour (Äldreomsorg i Europa - en utmaning för arbetstagare)" (February 2011): <http://www.epsu.org/a/7431>
- Rapporten "Europeanization of national health systems - National impact and EU codification of the patient mobility case law (europeisering av nationella sjukvårdssystem - nationell inverkan och EU kodifiering av rättspraxis om patienters rörlighet)" (September 2012): <http://www.epsu.org/a/8993>
- Rapporten "Eligibility for European Works Councils in the social care sector (Möjligheter till europeiska företagsråd inom socialomsorg)" (September 2012): <http://www.epsu.org/a/8992>
- Studie om invandrare inom vård och äldreomsorg (October 2012): <http://www.epsu.org/a/8920>

STÄLLNINGSTAGANDEN OCH BIDRAG TILL SAMRÅD

Under 2011 och 2012 utarbetade EPSU ett **ställningstagande om sociala tjänster av allmänt intresse (social services of general interest - SSGI) och ett bidrag till samrådet om personliga och hushållstjänster** som skickades ut av EU-kommissionen.

- EPSU:s ställningstagande om sociala tjänster av allmänt intresse (January/March 2011): <http://www.epsu.org/a/7452>
- EPSU:s bidrag till samrådet om personliga och hushållstjänster (July 2012): <http://www.epsu.org/a/8908>

SOCIALA TJÄNSTER SOM DEL AV OFFENTLIGA TJÄNSTER OCH SOM ETT CENTRALT INSLAG I DEN EUROPEISKA SOCIALA MODELLEN

EPSU:s politiska arbete om SSGI och utredningar vi beställt har alltid haft en nära koppling till arbetet om offentliga tjänster och tjänster av allmänt intresse, offentlig upphandling, tjänstekoncessioner och statsstöd. Vi har argumenterat för kraftfulla offentliga tjänster, och mot privatisering. EPSU har varnat mot marknadsorientering. Vi försvarar metoder och system som bygger på solidarisk finansiering av sociala tjänster. Vi har också fört en talan för offentlig reglering av SSGI, en gemensam syn på sociala och vårdtjänster och ett integrerat tjänsteutförande. Vi uppmanade EU-kommissionen i vårt ställningstagande 2011 att handla enligt vårt förslag.